

УДК [342.951:347.775](477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2022-81-4-1-98-104>**Кравченко Олександр Миколайович,**кандидат юридичних наук,
докторант

(Національний університет

біоресурсів і природокористування України, м. Київ)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8870-7662>

РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ «КОНФІДЕНЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ» ТА «КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ» У СТРАТЕГІЇ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДОКТРИНИ УКРАЇНИ

У науковому доробку аналізується нормативно-правова база охорони конфіденційної інформації та комерційної таємниці в бізнес-просторі України. Також встановлено можливі шляхи вдосконалення адміністративно-правової охорони правовідносин у сфері забезпечення конфіденційної інформації та комерційної таємниці в Україні. Нами запропоновано встановити відмінність між конфіденційною інформацією та комерційною таємницею в Україні, а саме прибравши згадки про юридичну особу в законодавчому визначенні конфіденційної інформації в Україні. Конфіденційна інформація – це інформація, що має цінність для фізичної особи, в тому числі інформація про сімейні секрети фізичної особи, інша інформація про фізичну особу, доступ до якої обмежено фізичною особою та яка може поширюватися у визначеному порядку за її бажанням відповідно до передбачених нею умов. А комерційна таємниця – це інформація, що має цінність саме для юридичних осіб, надає переваги на ринку над конкурентами (суб'єктами господарювання), впливає на прибуток підприємств, установ та організацій і тому потребує охорони й надійного захисту.

Ключові слова: конфіденційна інформація, комерційна таємниця, комерційна цінність, інформація, охорона, власник.

Постановка проблеми. Одним із важливих напрямів правового регулювання конфіденційної інформації (КІ) та комерційної таємниці (КТ) в Україні є наявність ефективного правового інструментарію, що застосовується державою в особі певних органів державної влади не лише для зазначеного регулювання, але й для охорони та захисту цього об'єкта права інтелектуальної власності. Серед суб'єктів владних повноважень, що стосуються охорони КІ та КТ, можна вказати такі як: Кабінет Міністрів України, Міністерство юстиції України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство культури та інформаційної політики, Антимонопольний комітет України, органи внутрішніх справ, зокрема органи Національної поліції, Державна фіскальна служба України, Служба безпеки України.

Важливим аспектом зазначеного правового інструментарію є заходи адміністративно-правових правовідносин у сфері забезпечення охорони КІ та КТ в Україні, оскільки саме вони вказують на межі та глибину правового впливу, який здійснюється на об'єкти правового регулювання, що й потрібно дослідити.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У нашій науковій розвідці аналізуються дослідження таких науковців: К. Белякова, В. Колпакова, Т. Коломоєць, А. Марущака. У сфері наукових досліджень КІ та КТ можна виокремити дослідження Г. Андрощука.

Мета наукової розвідки – встановити для можливого вдосконалення законодавства України розмежування між поняттями КІ та КТ, а також інші аспекти

охорони КІ та КТ для забезпечення стратегії сучасної інформаційної доктрини.

Вклад основного матеріалу. На думку К. Белякова: 1. Інформаційна діяльність, професійне ставлення до роботи з інформаційними ресурсами, яка існує у самих різних формах, відома давно та поступово знаходить таку визначеність і вплив, що дають підставу поставити її в ряд самостійних предметів правових відносин. Це перетворило інформаційні ресурси і все, що пов'язане з їх обробкою та обігом, як специфічний об'єкт інтересу людини, суспільства і соціальних структур, на особливий предмет діяльності та соціальних відносин, а як наслідок, на предмет правових відносин. 2. На часі поняття та класифікація інформаційної діяльності в чинному законодавстві та стандартах України відсутні. Важливість розуміння цієї категорії соціальної діяльності, пов'язаних з нею дій та операцій, є дуже важливим для правового регулювання виникаючих правовідносин (інформаційних правовідносин) і потребують як внесення до відповідних класифікаторів, так і правової легалізації. 3. Введення категорії неправомірної інформаційної діяльності, пов'язаної з правопорушеннями у сфері інформаційних правовідносин, потребують проведення інформаційно-правових, комплексних досліджень проблем застосування юридичної відповідальності в цій сфері [1, с. 69].

Проблематика правопорушень в інформаційній сфері стає все більш актуальною з розвитком інформаційних технологій. Дискусії ведуться навколо поєднання і співвідношення корпоративних норм обробки

інформації, закріплених переважно у політиці конфіденційності або безпеки, з вимогами національного законодавства щодо цивільно-правової, адміністративно-правової, кримінально-правової охорони різних категорій інформації. Численні кібератаки та кіберінциденти як в Україні, так і у всьому світі зумовлюють підвищення уваги державних органів і, відповідно, науковців до проблематики боротьби з правопорушеннями в інформаційній сфері [2, с. 13].

Погоджуємося з В. Колпаковим та Т. Коломоєць, що дослідження системності предмета й адміністративно-правової доктрини детермінували визнання відносин адміністративних зобов'язань і пов'язаного з ними принципу захисту законних очікувань як нового принципу адміністративного права. Вхідження адміністративного права у парадигму системності визначило, по-перше, подолання постмодерністської дезінтеграції і фрагментації структури предмета, по-друге, еволюціонування: а) від права – супутника державного управління; б) через сервісне право; в) до права формування юридичних смислів у сфері взаємодії влади і громадянського суспільства. Під формуванням юридичних смислів у сфері взаємодії влади і громадянського суспільства ми розуміємо генерування нормативно вираженої мотивації у влади й громадянського суспільства перетворювати спрямовані до них знання на практичну правозастосовну діяльність. Таким чином, сучасне адміністративне право України, зазнавши на своєму шляху кардинальних змін і перетворень, постає у правовій системі правом формування юридичних смислів у сфері взаємодії влади та громадянського суспільства [3, с. 48].

У статті 21 Закону України «Про інформацію» інформацією з обмеженим доступом є конфіденційна, таємна та службова інформація. Конфіденційною вважається інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень [4]. Більше того, конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом [4].

У статті 7 Закону України «Про доступ до публічної інформації» вказано, що конфіденційна інформація – це інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, та яка може поширюватися у визначеному нею порядку за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов [5]. Розпорядники інформації, визначені ч. 1 ст. 13 цього Закону, які володіють конфіденційною інформацією, можуть поширювати її лише за згодою осіб, які обмежили доступ до інформації, а за відсутності такої згоди – лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини [5].

У статті 8 Закону України «Про доступ до публічної інформації» подано визначення таємної інформації як інформації, доступ до якої обмежується відповідно до ч. 2 ст. 6 цього Закону, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству й державі. Таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську, розвідувальну таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу передбачену законом таємницю, в тому числі комерційну таємницю [5].

Нами встановлено, що визначення комерційної таємниці міститься в Цивільному кодексі України (ЦКУ) [6], а також у Господарському кодексі України (ГКУ) [7], але, на наш погляд, потребує удосконалення. У ст. 505 ЦКУ зазначено, що КТ є інформація, яка є се-

кретною в тому розумінні, що вона загалом чи в певній формі та сукупності її складників є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних наявним обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію [6]. У ст. 162 ГКУ вказано, що суб'єкт господарювання, що є володільцем технічної, організаційної або іншої комерційної інформації, має право на захист від незаконного використання цієї інформації третіми особами за умов, що ця інформація має комерційну цінність у зв'язку з тим, що вона невідома третім особам і до неї немає вільного доступу інших осіб на законних підставах, а володільць інформації вживає належних заходів до охорони її конфіденційності [7].

Юридичні терміни на кшталт «володільць КТ» (ГКУ) [7], «особа» (ЦКУ) [6], на наш погляд, потрібно замінити на термін «власник КТ», як ми і запропонували в проекті Закону України «Про комерційну таємницю» [12, дод. А].

У статті 505 ЦКУ вживається термін «особа», але незрозуміло, яку «особу» має на увазі законодавець, а саме: юридичну особу чи фізичну особу. На нашу думку, потрібно чітко зазначити у ст. 505 ЦКУ, що саме юридична особа, і сформулювати його наприклад так: КТ є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона загалом чи в певній формі та сукупності її складників є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних наявним обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих юридичною особою, яка законно контролює цю інформацію.

У статті 162 ГКУ зазначено, що суб'єкт господарювання, що є володільцем технічної, організаційної або іншої комерційної інформації, має право на захист від незаконного використання цієї інформації третіми особами за умов, що ця інформація має комерційну цінність у зв'язку з тим, що вона невідома третім особам і до неї немає вільного доступу інших осіб на законних підставах, а володільць інформації вживає належних заходів до охорони її конфіденційності [7]. Тут, окрім не зовсім коректного, на нашу думку, терміна «володільць КТ» (змінити на «власник КТ»), потрібно прибрати згадки про конфіденційність, адже конфіденційна інформація – це інформація про фізичну особу, а не юридичну особу. І сформулювати визначення КТ у ст. 162 ГКУ наприклад так: суб'єкт господарювання, що є власником технічної, організаційної або іншої комерційної інформації, має право на захист від незаконного використання цієї інформації третіми особами за умов, що ця інформація має комерційну цінність у зв'язку з тим, що вона невідома третім особам і до неї немає вільного доступу інших осіб на законних підставах, а власник інформації вживає належних заходів до її охорони.

Відповідно до законодавства України щодо КІ та КТ як інформації з обмеженим доступом можемо зробити такий висновок:

1. Власник інформації, яка має комерційну цінність, сам визначає на власний розсуд, чи буде інформація, що має комерційну цінність, належати до КІ або КТ.

2. Власник інформації, яка має комерційну (економічну) цінність, власноруч встановлює заходи захисту цієї інформації (яка має комерційну цінність) та інші аспекти, пов'язані з охороною КІ або КТ, а саме юридичні заходи, організаційні, технічні та ін.

3. Власник інформації, яка має комерційну цінність, встановлює терміни засекречування КІ або КТ, коло осіб, які можуть бути ознайомлені із вказаною інформацією (на договірних засадах).

Окремі положення, що певним чином стосуються комерційної таємниці, містяться у таких законах: Законі України «Про інформацію», Законі України «Про Антимонопольний комітет України», Законі України «Про захист від недобросовісної конкуренції», Законі України «Про науково-технічну інформацію» та інших. У зазначених вище актах містяться лише загальні правила у сфері виявлення, збору, аналізу та передачі інформації, яка зазначена як комерційна, а також окремі положення, які містять норми, що передбачають відповідальність за порушення прав на комерційну таємницю. Проте неврегульовано залишається велика кількість питань, що стосуються комерційної таємниці, зокрема: створення, використання, збереження, можливість зарахування на баланс підприємства як нематеріального активу комерційної таємниці, охорона та захист останньої, відповідальність державних органів за розголошення комерційної таємниці тощо. Можемо констатувати факт неудосягнення нормативно-правової бази у сфері використання комерційної таємниці. Проведений аналіз свідчить, що, на нашу думку, вирішення проблематики сучасних загроз охорони комерційної таємниці в нашій державі може стати прийняття Закону України «Про комерційну таємницю», де і потрібно врахувати всі проблемні питання в цій сфері на законодавчому рівні [8, с. 85].

З огляду на теоретичні здобутки дослідників щодо нормативності як ознаки права, а також правових засобів зауважимо, що під нормативно-правовими заходами забезпечення комерційної таємниці необхідно вважати встановлені законом юридичні інструменти, за допомогою яких передбачені на законодавчому рівні суб'єкти здійснюють вплив на суспільні відносини у сфері правового регулювання КІ або КТ з метою забезпечення прав чи охорони порушеного права суб'єктів права на КІ або КТ.

Як відомо, правові норми містяться безпосередньо в джерелах права – законах та підзаконних актах (постановах Кабінету Міністрів України, Верховної Ради України, указах Президента України, наказах міністерств, актах органів місцевого самоврядування тощо).

У сфері правового регулювання КТ в Україні визначальними є положення Конституції України, яка у ст. 41 передбачає, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. При цьому відповідно до ст. 13 держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання [9].

Водночас необхідно зауважити, що положення Конституції України конкретизуються і набувають подальшого розвитку у масиві законів. Що стосується конкретизації норм у сфері правового регулювання комерційної таємниці в Україні зауважимо, що вони отримали подальший розвиток у таких кодифікованих законах, як Цивільний кодекс України, Господарський кодекс України, Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Основні положення норми інституту правового регулювання комерційної таємниці в Україні передбачені Цивільним кодексом України. Так, Глава 46 «Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю» у книзі четвертій ЦК України «Право інтелектуальної власності» містить усього чотири статті, які регулю-

ють відносини, пов'язані із комерційною таємницею в Україні. У цих статтях надається поняття комерційної таємниці, визначаються майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю, строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю, а також встановлюється обов'язок органів державної влади здійснювати охорону КТ [6]. Серед органів державної влади, що стосуються охорони КІ та КТ в Україні, можна зазначити такі як: Кабінет Міністрів України, Міністерство юстиції України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство культури та інформаційної політики, Антимонопольний комітет України, органи внутрішніх справ, зокрема органи Національної поліції, Державна фіскальна служба України, Служба безпеки України.

Поряд з цим Господарський кодекс України також містить норми, що регулюють окремі питання правового регулювання комерційної таємниці, зокрема: неправомірне збирання, розголошення та використання відомостей, що є комерційною таємницею [7].

Слід також зазначити, що з огляду на потреби ефективного забезпечення прав суб'єктів права інтелектуальної власності на комерційну таємницю конституційно-правові норми вимагають подальшого розвитку не лише шляхом конкретизації їх нормами приватного права, але й публічного, зокрема адміністративного.

Ось чому законодавець передбачив відповідні норми у сфері правового регулювання комерційної таємниці у Кодексі України про адміністративні правопорушення. Зазначені норми передбачають адміністративну відповідальність за ст. 164-3КУпАП «Недобросовісна конкуренція», ст. 51-2 «Порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності» [10].

У попередніх наукових розвідках нами була розглянута дивергенція між конфіденційною інформацією (КІ) та комерційною таємницею (КТ), яка полягає зокрема в тому, що конфіденційна інформація – це інформація про фізичну особу, яка має цінність саме для фізичної особи, і тому в законодавчому визначенні конфіденційної інформації потрібно прибрати згадки про юридичну особу. А комерційна таємниця – це інформація, що має цінність саме для юридичних осіб, надає переваги на ринку над конкурентами (суб'єктами господарювання), впливає на прибуток підприємств, установ та організацій і тому потребує охорони й захисту. Це питання можна вирішити, прибравши згадки про юридичну особу в законодавчому визначенні конфіденційної інформації в Україні. А саме сформулювати визначення юридичного терміна «конфіденційна інформація» наприклад так: конфіденційна інформація – інформація, що має цінність для фізичної особи, в тому числі інформація про сімейні секрети фізичної особи, інша інформація про фізичну особу, доступ до якої обмежено фізичною особою та яка може поширюватися у визначеному порядку за її бажанням відповідно до передбачених нею умов. Щодо комерційної таємниці потрібно прийняти Закон України «Про комерційну таємницю», де чітко сформулювати, що є комерційною таємницею, правила заходів охорони КТ, а також інші аспекти у сфері захисту КТ [11, с. 115–116].

На сьогоднішній стан нормативно-правової охорони та захисту комерційної таємниці в Україні потрібно вдосконалювати на прикладі розвинених країн з ринковою економікою, таких як США та країн ЄС. Діючі нормативно-правові заходи забезпечення комерційної таємниці в Україні неповною мірою можуть забезпечити

ефективне правове регулювання зазначеного інституту [12, с. 118].

Же давно назріла потреба у прийнятті окремого міжгалузевого нормативно-правового акта, в якому мають бути врегульовані питання створення, використання, збереження, розголошення комерційної таємниці, визначення комерційної таємниці, її ознаки, умови правової охорони, перелік відомостей, що становлять/не становлять комерційну таємницю, виникнення у суб'єктів права на комерційну таємницю, можливість зарахування на баланс підприємства як нематеріального активу комерційної таємниці, процедура розкриття комерційної таємниці правоохоронним та контролюючим органам, відповідальність державних органів за розголошення комерційної таємниці, охорона та захист останньої та інші питання, що стосуються комерційної інформації. Адже нині найбільш ефективним заходом забезпечення комерційної таємниці є захист, що здійснюється самим суб'єктом господарювання шляхом локальних заходів та прийняття локальних нормативних (корпоративних) актів. При цьому система заходів забезпечення комерційної таємниці повинна включати різноманітні заходи – адміністративні, правові, організаційні, технічні та інші. Оскільки ефективний захист досліджуваного об'єкта права інтелектуальної власності можливий лише за ефективного поєднання зазначених заходів. Проведений аналіз нормативно-правових заходів забезпечення комерційної таємниці в Україні дозволяє дійти висновку щодо необхідності подальшої законодавчої, науково-дослідної роботи та постійної розробки практичних рекомендацій щодо вдосконалення системи організації захисту, охорони комерційної таємниці суб'єктів господарювання в Україні [12, с. 118].

Потрібно звернути увагу на віднесення інформації до КТ, яка має комерційну цінність, фізичними особами-підприємцями (ФОП). З нашої точки зору, інформацію, яка має комерційну цінність ФОП, потрібно віднести до КТ.

Пропозиції щодо вдосконалення забезпечення нормативно-правової охорони КІ та КТ були нами розглянуті у попередніх наукових доробках [13–20].

Свою чергою Г. Андрощук стверджує, що з метою забезпечення конкурентоспроможності національної економіки захист комерційної таємниці здійснюється не тільки в приватних, а й у публічних інтересах [21, с. 94].

Відповідно до стратегії інформаційної безпеки, де зазначено, що хоча право на приватність (захист конфіденційної інформації про особу, невтручання в особисте життя) є одним з основних прав людини, що закріплено в Загальній декларації прав людини, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, інших міжнародних документах, а також конституціях більшості держав світу, цифрові трансформації змінюють і цю сферу. Збільшення кількості соціальних мереж, їх інтегрованість з іншими соціальними сервісами повсякденного користування, а також специфіка організації всесвітньої мережі Інтернет ставлять під загрозу гарантії права особи на приватність. Спроби врегулювати цю проблему тривають, формуються нові підходи у забезпеченні балансу права на приватність та інформаційної безпеки держави [22].

Х. Ярмачі та С. Музика визначили класифікацію конфіденційної інформації за такими критеріями: 1) за правом власності: а) державна; б) приватна; 2) за правом доступу: а) під час виконання посадовими особами службових повноважень; б) власника та осіб, яким надано це право; 3) за галуззю застосування: а) комерційна; б) банківська; в) податкова; г) адвокатська; г) судова

та ін. [23, с. 98]. Звісно, що з цією класифікацією КІ ми не можемо погодитись, оскільки:

1. Конфіденційною вважається інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень [4]. Більше того, конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом [4]. У чинному визначенні КІ чітко зазначено, що, крім суб'єктів владних повноважень, тобто державним правом власності КІ не може бути. А державна інформація з обмеженим доступом – це або державна таємниця, або службова інформація.

2. У пункті 3) за галуззю застосування: а) комерційна; б) банківська; в) податкова; г) адвокатська; г) судова та ін. – це, окрім податкової, взагалі перелічена таємна інформація, а не КІ. А саме таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську, розвідувальну таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу передбачену законом таємницю, в тому числі комерційну таємницю [5]. А податкова конфіденційна інформація, за критеріями класифікації конфіденційної інформації Х. Ярмачі та С. Музика [23, с. 98], з нашої точки зору, повинна бути службовою інформацією.

Ми погоджуємося з М. Купчак та І. Сковрон, що, незважаючи на наявність Закону України «Про доступ до публічної інформації», де чітко класифіковано інформацію з обмеженим доступом на конфіденційну, таємну та службову, а також наявність визначень понять «конфіденційна інформація», «таємна інформація» та перелік відомостей, що належать до службової інформації, вважають за необхідне законодавчо закріпити критерії віднесення податкової інформації до службової чи таємної інформації. Адже правовий режим захисту та рівень небезпеки від розголошення інформації, що належить до таємної чи службової, значно різняться. Тим паче у вітчизняному законодавстві нині відсутня дефініція поняття «податкова таємниця» [24].

У статті 5 Закону України «Про захист персональних даних» зазначено, що об'єктами захисту є персональні дані, які можуть бути віднесені до конфіденційної інформації про особу законом або відповідною особою. Не є конфіденційною інформацією персональні дані, що стосуються здійснення особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, посадових або службових повноважень [25].

Х. Ярмачі та С. Музика вважають, що до різновидів конфіденційної інформації, що не є власністю держави, належать комерційна таємниця, банківська таємниця, податкова таємниця та ін. [23, с. 97]. Тут, як ми бачимо, знову перерахована таємна інформація, а не КІ.

Н. Коваленко стверджує, що до різновидів конфіденційної інформації, за розголошення якої передбачена кримінальна відповідальність, належить, наприклад, така інформація, як: медична таємниця, таємниця листування, таємниця голосування, таємниця усиновлення (удочеріння), нотаріальна таємниця, комерційна та банківська таємниця, адвокатська таємниця, конфіденційна інформація про особу, комп'ютерна інформація з обмеженим доступом [26, с. 80]. Ми бачимо, що Н. Коваленко перелічує не КІ, а таємну інформацію, а саме таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську, розвідувальну таємницю, таємницю досудового розслідування та іншу передбачену законом таємницю, в тому числі комерційну таємницю [5]. А конфіденційною інформацією є інформація про

фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень [4].

Встановлено, що не всі дослідники проводять чітке розмежування між КІ та таємною інформацією (в тому числі і КТ).

Висновки. Потреба забезпечення ефективної охорони КІ та КТ в Україні вимагає від органів публічної адміністрації встановлення норм права підзаконного характеру та ін. Необхідність встановлення норм права підзаконного характеру також зумовлена тим, що норми і приписи, які містяться у законах, не можуть охопити всі аспекти і напрями забезпечення охорони КІ та КТ в Україні, а тому і виникає потреба конкретизації та деталізації законодавчих норм у сфері забезпечення охорони КІ та КТ в Україні. Серед суб'єктів владних повноважень, що стосуються охорони КІ та КТ в Україні, можна зазначити такі як: Кабінет Міністрів України, Міністерство юстиції України, Міністерство освіти і науки України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство культури та інформаційної політики, Антимонополийний комітет України, органи внутрішніх справ, зокрема органи Національної поліції, Державна фіскальна служба України, Служба безпеки України.

Нами вже було наголошено на відсутності окремого правового акта, що регулює відносини у сфері забезпе-

чення правової охорони КТ в Україні, а тому можемо констатувати, що окремого підзаконного акта у цій сфері, так само як і закону, також немає. З огляду на той факт, що законодавець відносить КТ до об'єктів права інтелектуальної власності, на неї поширюються всі підзаконні акти, що стосуються всіх об'єктів права інтелектуальної власності загалом.

Таким чином, до нормативно-правових заходів належать такі способи охорони КІ та КТ, що передбачають використання певного комплексу правових засобів, наданих законом і підзаконними актами особам, які законно контролюють таку інформацію. До них слід віднести розробку і прийняття локальних нормативних актів: Перелік відомостей, які становлять КІ або КТ, Положення про КІ або КТ підприємства, Інструкцію, яка зобов'язує співробітників підприємства, установ або організацій дотримуватися режиму нерозголошення КІ або КТ, Угоду про нерозголошення КІ або КТ тощо.

Стосовно КТ в Україні потрібно прийняти окремий закон, щоб урегулювати всі аспекти охорони КТ. А щодо КІ, вважаємо за доцільне в законодавчому визначенні КІ прибрати згадки про юридичну особу. І сформулювати його наприклад так: конфіденційна інформація – це інформація, доступ до якої обмежено фізичною особою та яка може поширюватися у визначеному порядку за її бажанням відповідно до передбачених нею умов.

Список використаних джерел

1. Беляков К.І. Інформаційна діяльність: зміст та підходи до класифікації. *Інформація і право*. № 1(4). 2012. С. 63–69.
2. Коломоець Т.О., Колпаков В.К. Доктрина адміністративного права vs постмодерн: від «сервісної» галузі до права юридичних смислів. *Право України*. 2022. № 4. С. 34–51.
3. Марущак А.І. Європейський досвід з питань боротьби з правопорушеннями в інформаційній сфері. *Безпека інформації*. 2019. № 1. С. 13–17.
4. Про інформацію : Закон України. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 07.11.2022).
5. Про доступ до публічної інформації : Закон України. / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 07.11.2022).
6. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15/paran2312#n2312> (дата звернення: 08.11.2022).
7. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page> (дата звернення: 08.11.2022).
8. Кравченко О.М. Нормативно-правові заходи забезпечення комерційної таємниці в Україні. *Recht der Osteuropäischen Staaten*. № 1/2019. С. 82–89.
9. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. (зі змінами, внесеними згідно із Законом України № 2222-IV від 8.12.2004). *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. 141 с.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/paran3896#n3896> (дата звернення: 09.11.2022).
11. Кравченко О.М. Дивергенція між конфіденційною інформацією та комерційною таємницею в Україні. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2022. № 2. С. 110–116.
12. Кравченко О.М. Адміністративно-правові засади охорони комерційної таємниці в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 253 с.
13. Kravchenko O.M. Confidential information and trade secret as restricted information in Ukraine. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*. 2022. № 3. P. 45–52.
14. Кравченко О.М. Інтеграція стандартів охорони комерційної таємниці України до європейського бізнес-середовища. *Ампаро*. 2022. С. 175–181.
15. Кравченко О.М. Конфіденційна інформація в Україні. *Правова держава в умовах воєнного та післявоєнного стану* : зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція» (Київ, 09.06.2022). Київ : Центр учбової літератури, 2022. С. 43–46.
16. Кравченко О.М. Конфіденційна інформація та комерційна таємниця в Україні. *Роль юридичної науки у становленні нового світового порядку у воєнний і післявоєнний час* : зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. (м. Рига, Латвійська Республіка, 29–30.07.2022). Рига : Балтійська міжнародна академія, 2022. С. 166–169.
17. Кравченко О.М. Комерційна таємниця та конфіденційна інформація у бізнес-просторі України. *Правові та безпекові аспекти життя в Україні* : зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція» (Київ, 14.10.2022). Київ : Центр учбової літератури, 2022.
18. Кравченко О.М. Комерційна таємниця. *Право та закон: теорія, методологія, практика* : зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція» (Київ, 15.04.2021). Київ : Центр учбової літератури, 2021. С. 57–61.

19. Кравченко О.М. Дистинкція між конфіденційною інформацією та комерційною таємницею. *Право та закон: теорія, методологія, практика* : зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція» (Київ, 15.04.2021). Київ : Центр учбової літератури, 2021. С. 35–38.

20. Кравченко О.М. Конкурентна розвідка та конкурентна контррозвідка підприємства, установи чи організації. *Модернізація інститутів держави і права під впливом глобалізації* : зб. матеріалів Міжн. юрид. наук.-практ. конф. «Актуальна юриспруденція» (Київ, 25.11.2021). Київ : Центр учбової літератури, 2021. С. 57–62.

21. Андрощук Г.О. Захист комерційної таємниці у США: протидія економічному шпигунству. *Наука та інновації*. 2013. Т. 9, № 1. С. 80–95.

22. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про Стратегію інформаційної безпеки» : Указ Президента України від 15 жовтня 2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text> (дата звернення: 16.12.2022).

23. Ярмак Х.П., Музика С.С. Класифікація конфіденційної інформації. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2021. № 1. С. 94–98.

24. Купчак М.Я., Сковрон І.А. Податкова інформація з обмеженим доступом. Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та викладачів закладів вищої освіти «Травневі правові читання», 7 травня 2020 року, м. Черкаси. С. 310–312.

25. Про захист персональних даних : Закон України. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 17.12.2022).

26. Коваленко Н.В. Окремі складові адміністративно-правового режиму конфіденційної інформації. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Юридичні науки»*. № 845. 2016. С. 75–82.

References

1. Belyakov, K.I. (2012). Informatsiina diyalnist: zmist ta pidhody do klasyfikazii [Information activity: content and approaches to classification]. *Information and law*, 1(4), 63–69 [in Ukrainian].

2. Kolomyiez, T.O., Kolpakov, V.K. (2022). Doktryna administratyvnoho prava vs postmodern: vid «servisnoi» haluzi do prava yuridychnyh smysliv [The doctrine of administrative law vs postmodern: from the “service” industry to the law of legal meanings]. *Law of Ukraine*, 4, 34–51 [in Ukrainian].

3. Maruschak, A.I. (2019). Evropeiskii dosvid z pytan borotby z pravoporushenyamy v informatsiinyi sferi [European experience in combating offenses in the information sphere]. *Information security*, 1, 13–17 [in Ukrainian].

4. Pro informatsiiu [On Information]. No. 48. (1992). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> [in Ukrainian].

5. Pro dostup do publichnoi informatsii [On Access to Public Information]. No. 32. (2011). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> [in Ukrainian].

6. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [The Civil Code of Ukraine]. No. 435-IV. (2003). Retrieved from: <https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15/paran2312#n2312> [in Ukrainian].

7. Hospodarskyi kodeks Ukrainy [Economic Code of Ukraine]. No. 436-IV. (2003). Retrieved from: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page> [in Ukrainian].

8. Kravchenko, O.M. (2019). Normatyvno-pravovi zakhody zabezpechennia komertsiiinoi taiemnytsi v Ukraini [Regulatory and legal measures to ensure commercial secrecy in Ukraine]. *Recht der Osteuropäischen Staaten*, 1, 82–89 [in German].

9. Konstytutsiya Ukrainy [Constitution of Ukraine]. Zi zminany, vnesenemy Zakonom No. 2222-IV vid 08.12.2004. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254-96#Text> [in Ukrainian].

10. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia [Code of Ukraine on administrative offenses]. No. 8073-X. (1984). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10/paran3896#n3896> [in Ukrainian].

11. Kravchenko, O.M. (2022). Dyvyrhentsiya mizh konfidentiinoyu informatsieyu ta konfidentsinou taemnutseu v Ukraine [Divergence between confidential information and trade secret in Ukraine]. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences*, 2, S. 110–116. DOI: 10.30525/2592-8813-2022-2-18 [in Latvian].

12. Kravchenko, O.M. (2019). *Administratyvno-pravovi zasady okhorony komertsiiinoi taiemnytsi v Ukraini* [Administrative and legal principles of trade secret protection in Ukraine]. (PhD Thesis). Kyiv [in Ukrainian].

13. Kravchenko, O.M. (2022). Confidential information and trade secret as restricted information in Ukraine. *Baltic Journal of Legal and Social Sciences* № 3, pp. 45–52 [in Latvian].

14. Kravchenko, O.M. (2022). Intehratsiia standartiv okhorony komertsiiinoi taiemnytsi Ukrainy do yevropeiskoho biznes-seredovyshcha [Integration of Ukraine’s trade secret protection standards into the European business]. *Zaporizhzhia. Amparo*, pp. 175–181 [in Ukrainian].

15. Kravchenko, O.M. (2022). Konfidentsiina informatsiia v Ukraini. Pravova derzhava v umovakh voiennoho ta pisliavoiennoho stanu [Confidential information in Ukraine. Rule of law in war and post-war conditions]: zb. materialiv Mizhn. yuryd. nauk.-prakt. konf. «Aktualna yurysprudentsiia». Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, pp. 43–46 [in Ukrainian].

16. Kravchenko, O.M. (2022). Konfidentsiina informatsiia ta komertsiiina taiemnytsia v Ukraini. Rol yurydychnoi nauky u stanovlenni novoho svitovoho poriadku u voiennyi i pisliavoiennnyi chas [Confidential information and trade secret in Ukraine. The role of legal science in the establishment of a new world order in war and post-war times]: zb. materialiv Mizhn. yuryd. nauk.-prakt. konf. Ryha: Baltiiska mizhnarodna akademiia, pp. 166–169 [in Latvian].

17. Kravchenko, O.M. (2022). Komertsiiina taiemnytsia ta konfidentsiina informatsiia u biznes-prostori Ukrainy. Pravovi ta bezpekovi aspekty zhyttia v Ukraini [Trade secret and confidential information in the business space of Ukraine. Legal and security aspects of life in Ukraine]: zb. materialiv Mizhn. yuryd. nauk.-prakt. konf. «Aktualna yurysprudentsiia». Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury [in Ukrainian].

18. Kravchenko, O.M. (2021). Komertsiiina taiemnytsia. Pravo ta zakon: teoriia, metodolohiia, praktyka [Trade secret. Right and law: theory, methodology, practice]: zb. materialiv Mizhn. yuryd. nauk.-prakt. konf. «Aktualna yurysprudentsiia». Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, pp. 57–61 [in Ukrainian].

19. Kravchenko, O.M. (2021). Dystynktsiia mizh konfidentsiinoiu informatsiieiu ta komertsiiinoiu taiemnyitseiu. Pravo ta zakon: teoriia, metodolohiia, praktyka [Distinction between confidential information and trade secrets. Right and law: theory, methodology, practice]: zb. materialiv Mizhn. yuryd. nauk.-prakt. konf. «Aktualna yurysprudentsiia». Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, pp. 35–38 [in Ukrainian].

20. Kravchenko, O.M. (2021). Konkurentna rozvidka ta konkurentna kontrozvidka pidprijemstva, ustanovy chy orhanizatsii. Modernizatsiia instytutiv derzhavy i prava pid vplyvom hlobalizatsii [Competitive intelligence and competitive counterintelligence of an enterprise, institution or organization. Modernization of state institutions and law under the influence of globalization]: zb. materialiv Mizhn. yuryd. nauk.-prakt. konf. «Aktualna yurysprudentsiia». Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, pp. 57–62 [in Ukrainian].

21. Androshchuk, H.O. (2013). Zakhyst komertsiiinoi taiemnytsi v SShA: protydia ekonomichnomu shpyhunstvu [Protecting commercial intelligence in the United States: countering economic espionage]. Nauka ta innovatsii, pp. 80–95 [in Ukrainian].

22. Pro rishennia Rady natsionalnoi bezpeky i oborony Ukrainy (2021) “Pro Stratehiiu informatsiinoi bezpeky” [About the Information Security Strategy]: Ukaz Prezydenta Ukrainy. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/685/2021#Text> (Last accessed: 16.12.2022) [in Ukrainian].

23. Yarmaki, H.P., Musyka, S.S. (2021). Klasyfikatsiia konfidentsiinoi infotratsii [Classification of confidential information]. *South Ukrainian legal journal*, 1, 94–98 [in Ukrainian].

24. Kupchak, M.Y., Skovron, I.A. (2020). Podatcova informatsia z obmezhytnym dostupom [Tax information with limited access]. *Lviv State University of Life Safety* [in Ukrainian].

25. Pro zahyst personalnyh dannyh [On Information]. No. 34. (2010). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> [in Ukrainian].

26. Kovalenko, N.V. (2016). Okremi skladovi administratyvno pravovoho rezhymu konfidentsiinoi informatsii [Separate components of the administrative-legal regime of confidential information]. *Bulletin of the National University “Lviv Polytechnic”*, 5, 75–82 [in Ukrainian].

Kravchenko Oleksandr,

Candidate of Law, Doctoral Student

(National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8870-7662>

DIFFERENTIATION OF THE CONCEPTS OF CONFIDENTIAL INFORMATION AND TRADE SECRET IN THE INFORMATION DOCTRINE STRATEGY OF UKRAINE

The scientific work analyzes the regulatory and legal protection of confidential information and trade secret in the business space of Ukraine. Possible ways of improving the administrative and legal protection of legal relations in the sphere of providing confidential information and trade secret in Ukraine have also been identified. We proposed establishing a distinction between confidential information and trade secret in Ukraine, namely by removing references to a legal entity in the legislative definition of confidential information in Ukraine. Confidential information is information that has value for a natural person, including information about family secrets of a natural person, other information about a natural person, access to which is limited by the natural person and which can be distributed in a certain manner at his will in accordance with the conditions stipulated by him. A trade secret is information that is valuable for legal entities, gives advantages in the market over competitors (business entities), affects the profit of enterprises, institutions and organizations and therefore requires protection and reliable protection.

Ensuring effective protection of CI and TS in Ukraine requires public administration bodies to establish the norms of the law of a sub-legal nature, etc. The need to establish the norms of the law of a sub-legal nature is also due to the fact that the norms and prescriptions contained in the laws cannot cover all aspects and directions of ensuring the protection of CI or TS in Ukraine, and therefore there is a need to specify and detail the legislative norms in the sphere of ensuring the protection of CI and TS in Ukraine.

Therefore, the development and adoption of local regulations should be included in the legal measures for the protection of CI or TS: List of information that makes up CI or TS, Provisions on CI or TS of the enterprise, Instructions that oblige employees of the enterprise, institutions or organizations to comply regime of non-disclosure of CI or TS, Agreement on non-disclosure of CI or TS, etc.

Key words: confidential information, trade secret, commercial value, information, security, owner.

Надіслано до редколегії 18.11.2022